

Sueca

Vicent Vera

18'15 hores. Ajuntament de Sueca. La Ribera Baixa.

Molt honorable senyor president de la Generalitat de Catalunya. Honorables senyors, excel·lentíssims i magnífics. Regidores i regidors de l'Ajuntament de Sueca. Senyores i senyors.

La figura de l'escriptor i assagista nostrat Joan Fuster i Ortells representa, per als suecans i les suecanes, un motiu d'orgull i un monument al geni creador dels habitants d'aquesta ciutat riberenca. Ell ens premià amb la seua amistat, amb el seu estimable veïnatge i amb la seua obra, i nosaltres hem volgut correspondre retenint la seua imatge en la memòria col·lectiva d'aquest poble. Mai no oblidarem la silueta d'aquell "homenot", com gaudia de qualificar-lo Josep Pla, passejant pels carrers i les places, departint-hi amb uns i altres i estirant els llavis dels quals penjava sempre un cigarret.

Fuster continua present i viu en el record de grans i joves, adults i infants. Aquest record permanent esdevé l'homenatge que reten els suecans i les suecanes a un dels seus veïns més il·lustres.

Mai no oblidarem el peregrinatge de tant i tant personatge de l'escena política, cultural i acadèmica que ha vingut a sa casa del carrer de Sant Josep. Hi acudia gent per a saludar l'escriptor, per consultar-li alguna qüestió literària o per a participar en les vetllades que oferia en la intimitat de la seua llar. Fuster amenitzava les vetllades amb fina ironia, sarcasme, rigor científic i escepticisme. Era un erudit i no podia deixar de ser-ho encara que anara abillat amb bata i espadnyes. I de la seua erudició s'han beneficiat persones que ara mateix destaquen en diverses activitats literàries, polítiques i acadèmiques.

Fuster va saber percebre un món que, per a molts valencians, només representava una complexa i contradictòria interacció entre el patrimoni folklòric i la història del nostre país. El primer mèrit de Fuster va ser despertar la consciència nacional –o

més ben dit "nacionalitària", terme que ell encunyà en alguns escrits– dels valencians i estimular-la des de la reflexió i l'exercici intel·lectual. Determinació, resolució, caràcter i afeció a la seua terra constitueixen els elements bàsics de l'estimulació fusteriana.

Si, a través del llibre *Nosaltres, els valencians*, va reflectir la feblesa del poble valencià d'antany, el mateix text serví per a incitar-nos a superar la crisi d'identitat que tant ens havia despersonalitzat com a poble. Fuster no fou solament el primer gran pensador valencià d'aquest segle, sinó que, a més a més, fou un provocador. Provocador de consciències adormides, provocador de somnis, provocador d'instints nacionals que semblaven soterrats per a sempre. Va romandre tota la vida en estat efervescent i de permanent inquietud, conseqüència del seu desfici intel·lectual. En aquest estat descobrí que "l'home és la mesura de totes les coses."

Gran part d'aquest mèrit és degut a l'ajut que va rebre el nostre escriptor des de Catalunya. Institucions, entitats i empreses –quasi totes relacionades amb el món editorial i acadèmic–, i fins i tot iniciatives individuals, van contribuir a construir el mite fusterià. La comprensió i solidaritat dels catalans envers el treball de Fuster van encoratjar-lo a prosseguir la seua tasca investigadora i la seua labor creadora. Afortunadament, tot aquest esforç intel·lectual no s'ha fet debades i ara mateix podem acudir a una extensa bibliografia i a una no menys extensa obra periodística i epistolar, la major part de la qual ha estat escrita i es conserva a pocs metres del lloc on som ara mateix.

Potser alguns observadors han volgut trobar en el Fuster del *Nosaltres, els valencians* o dels opuscles mordaxos i satírics escampats per distintes publicacions, el líder que un sector de la societat valenciana demanava per articular un projecte polític nacional. El seu esperit volterrià, el tarannà liberal –quasi llibertari– que exhibia i la seua actitud crítica davant la realitat social alimentaven la imatge del líder carismàtic. Joan Fuster era, abans de res, un erudit i mai no acceptà el paper que no li

corresponia tot i que reconeixia que "sempre fem –estem fent– alguna cosa distinta de la que estàvem obligats a fer".

El primer objectiu del Fuster públic era de salvaguardar la seua independència, que no la seua imparcialitat. El mateix Josep Pla recomanà Fuster que no es comprometera en cap aventura política. I Fuster acceptà la recomanació. Fuster fou un activista intel·lectual, cívic i civilitzat que lluità per allò que estimava: la llibertat. "La llibertat –va dir– és un hàbit i no resulta gens fàcil d'adquirir. ¡Només s'adquireix amb la pràctica!". No va poder reprimir, l'autor del *Diccionari per a ociosos*, l'instint de *zoon politikon*. Altrament, va reclamar per als seus conciutadans el dret a ésser diferents. I amb aquest dret s'emmarca la labor política que vós, molt honorable senyor president, desenvolueu.

Cal dir que el Fuster cívic ha despertat passions de tot tipus en la societat valenciana. La seua passió, però, fou la literatura, i la seua debilitat, el seu poble. La literatura catalana i també la llengua cobren, amb Joan Fuster, una dimensió extraordinària. El nostre lletraferit arrossegà lectors de tota mena i seguidors de les seues tesis, que no doctrines. Així mateix, assolí el respecte de tothom i la comprensió dels més significatius i prestigiosos intel·lectuals, artistes i estudiosos del nostre país, del Principat i de la resta de l'Estat espanyol.

Volem que la vostra presència a Sueca serveixa de preàmbul a la sèrie d'actes que aquest Ajuntament prepara en honor del seu fill més distingit, Joan Fuster, actes als quals s'adheriran, de segur, moltíssimes institucions, organitzacions i entitats de tot l'Estat espanyol. Volem que el món intel·lectual i universitari confluesca a Sueca per a estudiar i debatre la vida i obra de Joan Fuster. És un deure que aquest municipi va contraure i que pensa complir. Des d'ací us invitem a participar-hi.

Finalment, ens complau gratament i ens honra l'amable visita que heu dedicat a la nostra vila per mostrar la vostra estima i respecte a la persona i memòria de Joan Fuster. He de dir que

la vostra iniciativa ens ha emocionat i la vostra disposició a assistir-hi ens afalaga enormement. És de justícia, doncs, agrair-vos la compareixença en aquesta sessió de la corporació local que avui es reuneix amb vós per tal de donar testimoniatge de la vostra estada i per a manifestar-vos la simpatia i admiració que el poble de Sueca professa al president del Govern català i al poble de Catalunya.

Aquesta simpatia i aquesta admiració, unides a l'hospitalitat que us brindem, vénen simbolitzades, molt honorable senyor, a través de la alta distinció que lliurem als personatges més il·lustres que ens visiten i que avui tinc l'honor de concedir-vos, en nom de la corporació que presidesc i de la ciutat de Sueca.

Moltes gràcies.

Ciutat de Sueca, 31 d'octubre de 1992.